

טראומה גופנית ואי תפקוד מיני

ד"ר ירון בוקר

התפקוד המיני שהיה טאבו בעבר וכלל מיתוסים שונים ההולכים ונשברים באופן הדרגתי במהלך השנים, הופך בהדרגה לנושא ש"מותר" לדבר עליו.

מיתוסים בנושא המין

מיתוסים שונים כגון - "יחסי מין נועדו רק למטרת רבייה", "רק הגבר אחראי על יחסי המין", "יש רק צורה אחת לקיים יחסי מין", "מין נועד רק לצעירים, יפים ובריאים", "קשישים המתעניינים במין הם סוטים", "מחלה או נכות מונעים פעילות מינית" והמיתוס העיקרי - "על מין לא מדברים" - כל אלה הולכים ונמוגים כאמור, באופן הדרגתי.

גם כיום המין עדיין אינו נושא מדובר באופן חופשי בכל פורום, אך מדי פעם הוא הופך לנושא בר-שיח עקב השנויים שעוברת החברה והחשיפה לעיני המין בתקשורת הכתובה, המשודרת וכמובן באתרי האינטרנט השונים. גם בפורומים רפואיים שבעבר לא חשבו ולא דברו על מיניות, הנושא תופס מקום נרחב יותר.

"על מין כן מדברים"

כינוס השנתי של הרופאים המנתחים של ה-American College החליטו לכן, ש"על מין כן מדברים" ובדקו את השפעת הטראומות (הגופניות) השונות על התפקוד המיני.

יש מספר הנחות יסוד הידועות ממחקרי העבר. ידוע למשל ששליש מהעוברים טראומה מינית משמעותית יסבלו מהפרעה בתפקוד המיני כשנה לאחר הטראומה. בד"כ הטראומה תהיה בדרגה חמורה. ידוע גם, שגברים ונשים העוברים טראומה גופנית באגן כגון שברים ונפגעי עמוד השדרה נמצאים בסכון יתר לפתח הפרעות בתפקוד המיני.

לעומת זאת, אין מידע לגבי נפגעים בטראומות אחרות. באופן תאורטי נראה, שעצם ההשתתפות בפגיעה גופנית משמעותית כגון תאונת דרכים, הינה גורם סכון לפתוח בעיות שונות ובהן גם הפרעות בתפקוד המיני. יש להדגיש שהפגיעה הגופנית והרגשית בטראומות כגון תאונות-דרכים, נמשכת ברמה כלשהי גם שנה, ועיתים שנים, לאחר הטראומה.

מחקר על מין בעקבות טראומה גופנית

כדי לבדוק עובדות אלו בוצע מחקר שנערך באוניברסיטת וושינגטון בסיאטל. המחקר היה נרחב ונערך בקרב כ-10,000 מטופלים שטופלו ב-69 בתי חולים בארה"ב ונשאלו על אי תפקוד מיני כשנה לאחר שעברו טראומה בדרגה בנונית עד קשה. 69 אחוז מתוכם היו גברים ו-31 אחוז היו נשים. מעל 3000 מתוך 10000 הנשאלים דווחו על הפרעה כלשהי בתפקוד המיני. זהו אחוז כפול מהמקובל באוכלוסיה הכללית. אחוזי אי התפקוד היו דומים בין גברים לנשים וכ-22 אחוזים מהגברים ומהנשים שסבלו מהפרעה בתפקוד המיני דווחו על הפרעה קשה עד מוחלטת בתפקודם המיני.

אלו פקטורים משפיעים על התפקוד המיני בעקבות טראומה?

ישנם פקטורים הידועים ממחקרים בעבר, כמשפיעים על התפקוד המיני בעקבות תאונות ופגיעות גופניות כגון - גיל הנפגע, הסטטוס הסוציו-אקונומי שלו, פגיעה רב מערכתית, שברים באגן וגפיים תחתונות, פגיעות בעמוד השדרה ובאברי המין ודרכי השתן. כאמור כל אלה ידועים כגורמי סכון לפגיעה במיניות.

במחקר הנוכחי הראו ממצא חדש והוא, שדרגת הפגיעה במהלך הטראומה, ללא קשר למיקום הטראומה בגוף או גיל הנפגע או כל גורם אחר, היא פקטור משמעותי להפרעה בתפקוד המיני גם שנה לאחר הטראומה.

ולסיכום

ד"ר סורנסון שערך את המחקר מסכם: "תפקוד מיני הוא פקטור משמעותי של איכות החיים בגברים ונשים. אנו ממליצים לנפגעי הטראומה הסובלים מהפרעה בתפקוד המיני, לפנות בבקשת עזרה מוקדם ככל האפשר ואנו ממליצים למטפלים השונים לשאול את הנפגעים לגבי אי תפקוד מיני כחלק מהמעקב אחר נפגעי טראומה."

אנו מצטרפים לסיכום ומזכירים לכל המטפלים והמטופלים שתפקוד מיני הינו בהחלט נושא שראוי להעלות במהלך פגישה עם רופא או כל מטפל אחר, בעיקר בהקשר עם פגיעות או מחלות היכולות לפגוע בתפקוד המיני. ככל שהפניה תהיה מוקדמת יותר, כך ניתן לעזור מהר ובאופן יעיל יותר. זכרו - "על מין כן מדברים".